

m.remissvar@regeringskansliet.se

CC:

gunilla.blomquist@regeringskansliet.se

anna.ax@regeringskansliet.se

Remissvar SOU 2019:13 Agenda 2030-delegationens betänkande: Agenda 2030 och Sverige: Världens utmaning- världens möjlighet (dnr M2019/00661/S)

Patent- och registreringsverket, PRV, är myndigheten med ett samlat ansvar för immaterialrätt och ansvarar för att skydda innovationer med hjälp av patent, design- och varumärkesskydd. PRV ska långsiktigt främja tillväxten samt stärka innovationsförmågan och konkurrenskraften i hela landet genom att informera om, och bidra till ökad förståelse för, hanteringen av immateriella tillgångar inklusive upphovsrätt hos företag, offentliga aktörer och allmänhet.

PRV har fått möjlighet att yttra sig över ovan angivet betänkande och besvarar remissen utifrån det perspektiv som utgör myndighetens huvudsakliga ansvarsområden.

Sammanfattning

PRV välkomnar Agenda 2030-delegationens slutbetänkande. Vi delar bedömningen att utgå från kraften i ordinarie strukturer och processer för implementeringen av Agenda 2030 och att samordning krävs för samstämmighet i förvaltningen för hållbar utveckling.

PRV är positivt till det föreslagna tillägget i myndighetsförordningen (2007:515). PRV är även positivt till det föreslagna tillägget i kommittéförordningen (1998:1474).

Immaterialrätten som är PRV:s huvudsakliga verksamhetsområde har som syfte att skapa en gynnsam miljö för och stödja kommersialisering av innovation och kreativitet, till gagn för näringslivet och samhället i stort.

Vid sidan av att registrera immaterialrättigheter har PRV till uppgift att bidra till en sådan utveckling dels genom att tillhandahålla patentinformation och uppgifter om andra registrerade immaterialrätter, dels genom att sprida kunskap om immaterialrätten som sådan.

Immaterialrätten spelar därför en viktig roll i Agenda 2030 genomförandet i Sverige och globalt. I immaterialrättssystemets framtida utveckling bör frågor rörande hållbar utveckling särskilt beaktas.

Ett område där Sverige genom PRV direkt kan bidra globalt är att öka förståelsen av immaterialrättssystemet genom kapacitetsutveckling.

Inledning

PRV välkomnar Agenda 2030-delegationens slutbetänkande. Vi ser Agenda 2030-arbetet som en viktig del i utvecklingen av en hållbar statsförvaltning för framtiden.

PRVs hela verksamhet syftar till att främja innovation och kan sägas vara central för hållbarhetsmål 9. Som offentlig institution som är en aktör nationellt såväl som internationellt så är myndighetens verksamhet också viktiga för hållbarhetsmål 16 och 17. Innovationer och därmed immateriella tillgångar är också centrala för hållbarhetsmål 2, 3, 6, 7, 8, 11 och 13.

I PRVs strategi 2023 är PRV:s syfte att *"Genom att öka insikten och förmågan att omsätta immateriella tillgångar bidrar PRV till ett innovationskraftigt och hållbart samhälle"* således har hållbarhet en central roll för myndighetens arbete. I detta arbete ingår en hållbar arbetsmiljö, liksom att genomföra miljöledningsanalys etc. I syftet ligger att de immateriella tillgångar som kan göras föremål för skydd ska leda till ett hållbart samhälle. Denna del av syftet är utmanade eftersom PRV i sin myndighetsutövning ska vara neutral.

Samhället kan dock välja att stödja eller styra delar av innovationsvärdekedjan, dvs framtagandet av den immateriella tillgången [före en eventuell ansökan om immaterialrätt] eller själva tillgängliggörandet dvs innovationen/kommersialiseringen [efter meddelandet av en immaterialrätt]. Genom policy kan innovation och utveckling bidra till målen 1, 14 och 15, liksom att ett policyramverk kan styra innovation/kommersialisering mot mål 5, 8, 10 och 12.

I detta remissvar vill PRV belysa några punkter som är särskilt viktiga för PRV som myndighet eller där immaterialrätten som är myndighetens huvudsakliga verksamhetsområde kan stödja eller bidra till genomförandet av Agenda 2030.

PRV som myndighet

Sveriges åtaganden kräver handling, kapitel 4

PRV noterar de sex fokusområdena angivna i 4.1 (sida 60), vilka samtliga kan stödjas av immaterialrätt.

Vi håller med om vikten av partnerskap och det gemensamma ansvaret för genomförande. PRV deltar därför i GD-forum för

myndigheters samverkan för Agenda 2030. Inom PRV:s verksamhetsområde är även den globala dimensionen viktig eftersom immaterialrätten till sin natur både är nationell, regional och global, se *"Sverige ska aktivt bidra till agendans genomförande globalt"* nedan.

PRV delar bedömningen i **kapitel 4.2**, att använda kraften i ordinarie strukturer och processer och att samordning krävs för samstämmighet i förvaltningen för hållbar utveckling.

Som även anges i betänkandet, så finns redan idag lagstiftning som PRV som myndighet och arbetsgivare ska följa och som bidrar till de globala målen. Som bara ett exempel kan diskrimineringslagens krav på likabehandling nämnas.

Stärka förutsättningar för staten, kapitel 7

PRV har inget att invända mot de förslag som anges i kapitel 7.

Det i 7.2 föreslagna förtydligande tillägget i myndighetsförordningen (2007:515) kan ses som ett steg i den sådana samstämmighet som anges i kapitel 4.2.

Vi har i sak inte heller något att invända mot att, som det föreslås i **kapitel 7.5**, i förordning reglera att det även beträffande offentlig upphandling ska ställas hållbarhetskrav. Vi noterar dock att ett sådant krav kan, i alla fall i ett inledningsskede, leda till ökade kostnader hos myndigheter. Dels genom en brist på erfarenhet i att göra konsekvensanalyser baserat på hållbarhet, dels att produkter och tjänster som upphandlas kan bli dyrare.

PRV erhöll i mars 2016 uppdrag från regeringen, N2016/02167/IF, att genomföra insatser för kunskapsutveckling och förbättrat offentligt stöd för hantering av immateriella tillgångar. PRV följer i arbetet regeringens fokusområden, bland annat innovationsupphandling. Det är PRV:s uppfattning att kunskapen om hållbar reglering av immateriella rättigheter i innovationsupphandling behöver höjas och verkar aktivt för detta. Det sker bland annat i samarbete med andra myndigheter.

PRV har en roll som remissinstans i lagstiftningsprocessen. I det avseendet är PRV positivt till den föreslagna förändringen i kommittéförordningen, **kapitel 7.6**, dvs. att kommittéer ska vara skyldiga att belysa även hållbarhetsaspekter av de förslag som förs fram

Om regeringen vill att PRV ska göra särskilda åtgärder i förhållande till Agenda 2030 bör detta anges i regleringsbrev och även tas hänsyn till i budgetallokering.

Immateriellrätt och Agenda 2030

Immateriellrätten som är PRV:s huvudsakliga ansvarsområde har som syfte att skapa ett ekosystem för och stimulera investeringar i innovation och kreativitet. Immateriellrättssystemet skapar ett ramverk genom vilket ny kunskap kan spridas och ge innovativa och kreativa företag fördelar i form av skydd för sina idéer och möjlighet att få intäkter genom försäljning eller licensiering.

Som konstateras i betänkandet **kapitel 8** har forskning och innovation en central roll för genomförandet. Näringslivet är också en viktig aktör vilket anges i **kapitel 11**.

Immateriellrätten stöttar innovation och kreativitet och kan användas som en bro mellan forskning och kommersialisering.

Genom förekomst av immateriellrätt (främst patent) kan forskning utnyttja den information som finns för att antingen utnyttja känd teknik direkt, eller utgå från känd teknik för fortsatt forskning.

Patentinformation som kunskapsbakgrund till att utnyttja känd teknik eller använda som utgångspunkt vid vidare forskning, kan också användas för att hitta samarbetspartners.

Patentinformation kan även användas för att göra landskap inom olika teknikområden och är ett värdefullt verktyg för att bestämma forskningsinriktning. Patentinformation kan därför vara ett värdefullt verktyg vid genomförandet och uppföljning av agenda 2030. Exempelvis skulle patentlandskap kunna göras på delområden av fokusområdena i regeringens handlingsplan för Agenda 2030.

På så sätt kan PRV bistå med information till prioriterings- och uppföljningsarbetet, exempelvis för den i **kapitel 6** föreslagna kommittén, det nationella forum som föreslås i **kapitel 10** eller belysa forsknings- och innovationsbehov i relation till agenda 2030 som efterlyses i **kapitel 8.1**.

Patent underlättar även tekniköverföring eftersom en patenträttighet tydligt anger vad det är som överförs.

Ett annat exempel där immateriellrätt kan användas för hållbar utveckling är WIPO Green <https://www3.wipo.int/wipogreen/en/> som är en handelsplats för hållbar teknik som Wipo FN:s fackorgan för immateriellrätt tillhandahåller. Svenska partners är GIVEWATTS och IVL Svenska miljöinstitutet. Bland partners finns de danska och kanadensiska patentverken.

Immateriellrätt kan också användas för att stötta kommersialisering av hållbara produkter eller tjänster. Exempelvis kan varumärken användas för miljömärkning eller andra sätt att markera hållbara produkter och tjänster eller produkter framställda på hållbart sätt.

Immaterialrätt är således särskilt viktigt för kunskapsskapande, forskning och innovation, samt för att stötta näringsliv och akademi som aktörer.

PRV stödjer och ställer sig därför positivt att delta i de arbete som föreslås i betänkandet, exempelvis gällande finansiering av forskning och innovation, **kapitel 8.1** liksom globalt partnerskap, **kapitel 11.8**.

Den värld agendan verkar i och Sveriges aktiva bidrag kapitel 14

Kapacitetsutveckling på immaterialrättsområdet

För att använda immaterialrätt krävs kunskap.

PRV har sedan mer än 40 år bedrivit kapacitetsutveckling i form av kurser med stöd av Sida. För närvarande bedrivs dessa i form av International training programmes (ITP). I dessa program syftar till att bidra till Sveriges biståndsmål och berör särskilt hur immaterialrätt kan bidra till genomförandet av Agenda 2030 globalt. ITP-programmen bedrivs i samarbete med Wipo och anses internationellt vara ett föredöme vars form och innehåll har inspirerat andra kurser på immaterialrättsområdet. Detta är det sätt som Sverige bidrar till TRIPs artikel 67 avseende bistånd till utvecklingsländer för att genomföra TRIPs avtalet.

Sverige en av världens mest innovativa länder och PRV kan med hög trovärdighet bistå med sin kunskap om hur att stötta forskning, innovation och företagande med hjälp av immaterialrätt och därigenom även stötta genomförandet av Agenda 2030. PRV kan specifikt bidra med kunskap om hur att stötta innovation med hjälp av immaterialrätt, i de länder har störst utmaningar att genomföra Agenda 2030, jfr **kapitel 8.1**.

Sverige ska aktivt bidra till agendans genomförande globalt

Immaterialrätten är såväl nationell som global eftersom den är grunden i värdekedjan för innovation och kreativitet och samtidigt underlättar handel. På samma sätt är lagstiftningen nationell, eller gränsöverskridande (EU) men har sin utgångspunkt i internationella konventioner.

Sverige representeras av PRV i fler än 60 internationella arbetsgrupper, främst i Wipo och inom EU-samarbetet.

FN-organet Wipo, vars arbete PRV följer, bedrivs ett särskilt arbete gällande immaterialrätt och hållbarhetsmålen, där sker även en årlig rapportering till Wipos medlemmar om organisationens bidrag till Agenda 2030:s implementering.

Internationellt har PRV kontaktytor som skapar goda förutsättningar för att fånga upp synpunkter och utbyta erfarenheter beträffande verkningarna av konventionsåtaganden och liknande.

Som redan framhållits är framgångsrik hållbar innovation ett medel som kan sägas befördra många av de övergripande hållbarhetsmålen 1-17, inte minst tillväxt och åtgärder mot fattigdom. Som framgår av utredningen finns det ofta målkonflikter exempelvis mellan ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling. Immaterialrätt nämns explicit i delmål 3b vilket också indikerar en potentiell målkonflikt. Det normativa arbetet på immaterialrättsområdet främst inom TRIPs-rådet och Wipos olika kommittéer påverkas av sådana potentiella målkonflikter. Områden där sådana diskussioner är särskilt intensiva är gränssnittet mellan immaterialrätt, biodiversitet (särskilt konventionen för biologisk mångfald) och jordbruk, skyddet av traditionell kunskap och ursprungsbefolkningars kulturyttringar, samt på hälsoområdet.

Inom befintlig lagstiftning har domstolar och myndigheter ett visst, låt vara begränsat, manöverutrymme för att minska eventuella negativa effekter av sådana målkonflikter.

Den normativa utvecklingen på immaterialrättsområdet bör därför balansera olika länders behov och intressen i Agenda 2030:s anda "leave no one behind". Ett relativt nytt exempel är Marrakeshavtalet som avser undantag från upphovsrätt till förmån för synskadade vilket underlättar deltagande i undervisning (hållbarhetsmål 4 och 10).

PRV anser att frågor rörande innovation för hållbar utveckling bör särskilt beaktas vid immaterialrättssystemets framtida utveckling.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Peter Strömbäck. I den slutliga handläggningen har även tf chefsjurist Magnus Ahlgren, avdelningsjuristen Catharina Ekdahl, samt Patrick Andersson rådgivare i internationella frågor (föredragande) deltagit.

Peter Strömbäck

Patrick Andersson